

Πανελλήνιος Σύλλογος
Πιστοποιημένων Ενεργειακών
Επιθεωρητών

Εμμανουήλ Μπενάκη 69Α, 10681,
Αθήνα
τηλέφωνο: 2110.120.600
email: psypenep@gmail.com

Νέος Κ.Εν.Α.Κ. : Γρήγορα Ναι, Βιαστικά Όχι. Τα λάθη που πρέπει να αποφύγει το ΥΠΕΝ.

Εδώ και δύο εβδομάδες περίπου, όλα τα νέα κτίρια πρέπει πλέον να μελετώνται ως «Κτίρια Σχεδόν Μηδενικής Κατανάλωσης - nZEB». Κάτι που δεδομένης της συμβατικής υποχρέωσης της χώρας μας θα συνέβαινε από του χρόνου, αλλά με μια – μάλλον απροετοίμαστη – πρωτοβουλία του ΥΠΕΝ επισπεύθηκε κατά έναν χρόνο. Απροετοίμαστη, γιατί ενώ η μελέτη και κατασκευή κτιρίων nZEB παραπέμπει σε βέλτιστο σχεδιασμό των παθητικών χαρακτηριστικών του κτιρίου και μέγιστη αξιοποίηση Α.Π.Ε., μέχρι και σήμερα οι κατ'εξοχήν απαραίτητες Τεχνικές Οδηγίες του Τεχνικού Επιμελητήριου Ελλάδος (Τ.Ο.Τ.Ε.Ε.), αυτές του Βιοκλιματικού Σχεδιασμού και της διαστασιολόγησης και αξιολόγησης των συστημάτων Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Α.Π.Ε.), δεν έχουν εκδοθεί.

Επιπλέον, βάσει της ισχύουσας Τ.Ο.Τ.Ε.Ε. 20701-1/2017, ο μέν βιοκλιματικός σχεδιασμός παραμένει κατ' ουσίαν άκυρος, ο δέ υπολογισμός / συμψηφισμός της ενέργειας από Α.Π.Ε. στη Μελέτη Ενεργειακής Απόδοσης (Μ.Ε.Α.) κτιρίων, είναι ασαφώς διατυπωμένος και χρήζει πολλών διευκρινίσεων και αποσαφήνισης. Όμως ακόμη και για συμβατικές τεχνολογίες – όχι Α.Π.Ε. -, η ισχύουσα Τ.Ο.Τ.Ε.Ε. παρουσιάζει σοβαρές ελλείψεις και κενά σχετικά με τη «διαχείριση» πολλών συστημάτων που διευκολύνουν στον δρόμο προς την υλοποίηση του nZEB : π.χ. δεν καθορίζεται σαφής αντιμετώπιση των συστημάτων που υπόκεινται στον κανονισμό 2281/2016 (ψύκτες και VRF), καθορίζεται μία ακατανόητα διαφορετική αντιμετώπιση αντλιών θερμότητας αέρα και νερού με χρήση στους υπολογισμούς των πιστοποιημένων αποδόσεών τους για το μέσο κλίμα στην πρώτη περίπτωση(κλίμα Στρασβούργου δηλαδή) και για το θερμό κλίμα (κλίμα Αθήνας) στη δεύτερη. Περαιτέρω δέ, καθορίζονται συντελεστές απομείωσης των πιστοποιημένων αποδόσεων, ατεκμηρίωτοι, οι οποίοι εν πολλοίς ακυρώνουν την όποια «συνδρομή» συστημάτων αέρα / αέρα στο δρόμο για τα nZEB. Ακόμη πιο σοβαρό, δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη για αξιολόγηση στη Μ.Ε.Α., συστημάτων ανάκτησης ενέργειας π.χ. για ΖΝΧ, με αποτέλεσμα είτε τα συστήματα να «χάνονται» στους υπολογισμούς, είτε ο καθένας να εφαρμόζει δικές του ερμηνείες για την μοντελοποίηση των συστημάτων αυτών.

Με άλλα λόγια, από τη μία θεσπίζεται η πρόβλεψη για εφαρμογή συστημάτων υψηλής ενεργειακής τεχνολογίας και από την άλλη απουσιάζει ο τρόπος αξιολόγησής τους.

Σε αυτό το γενικό πλαίσιο, το ΥΠΕΝ πριν από δύο περίπου μήνες προκήρυξε διεθνή διαγωνισμό ύψους 270.000€ για τον καθορισμό των βέλτιστων από πλευράς κόστους επιπέδων ελάχιστων απαιτήσεων ενεργειακής απόδοσης κτιρίων και δομικών στοιχείων και πρακτικό καθορισμό των nZEB. Διαγωνισμός ο οποίος αφ' ενός βγήκε σε λάθος χρόνο και αφ' ετέρου απαιτεί άστοχα και ενίοτε ακατανόητα κριτήρια αξιολόγησης των συμμετεχόντων χωρίς να διασφαλίζει την αντικειμενικότητα του αναδόχου σε ένα τόσο σημαντικό έργο, εθνικής σημασίας, που θα καθορίσει με ποιο τρόπο θα κατασκευάζονται τα ελληνικά κτίρια την επόμενη δεκαετία.

Ξεκινώντας από το δεύτερο, ο καθορισμός των βέλτιστων και εν συνεχεία των υποχρεωτικών προδιαγραφών για την κατασκευή των κτιρίων, για λόγους ισορροπίας της αγοράς αλλά και την αποφυγή υπερβολικής αύξησης του κόστους κατασκευής που δεν θα αποσβένεται ποτέ και θα επιβαρύνει τους Έλληνες ιδιοκτήτες, πρέπει να διασφαλισθεί ότι θα γίνει με αντικειμενικό τρόπο και θα εποπτεύεται από ένα φορέα που με το κύρος του θα εγγυάται κάτι τέτοιο. Μια ιδιωτική εταιρία κατ' αρχάς δεν πληροί αυτά τα κριτήρια. Αντιθέτως, δεδομένου και πως ο διαγωνισμός είναι μειοδοτικός, προσφέρεται το κίνητρο να συμμετάσχουν διάφορα λόμπυ της αγοράς με απορρόφηση του κόστους της μελέτης για την εξασφάλιση της ανάληψης του έργου, με απώτερο στόχο την προώθηση τεχνολογιών στο εύρος συμφερόντων τους.

Επιπλέον με βάση τα ζητούμενα του διαγωνισμού, τα απαιτούμενα προσόντα όσον αφορά την τεχνογνωσία της ομάδας μελέτης περιορίζονται στην απλή έκδοση οικοδομικών αδειών (περιορισμένου αριθμού 4-5) χωρίς καμία απαίτηση για ουσιαστική γνώση του υφιστάμενου Κανονισμού και γενικότερα τριβή με το σχετικό αντικείμενο: δεν απαιτούνται ούτε γνώση ευρωπαϊκών και διεθνών προτύπων, ούτε εμπειρία μελέτης και ενσωμάτωσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στον σχεδιασμό των κτιρίων, ούτε βιοκλιματικού σχεδιασμού, ούτε φυσικού φωτισμού, ούτε ενεργειακής επιθεώρησης, ούτε ακόμη και γνώσεις προσομοιωτικών προγραμμάτων αν και υπάρχουν σχετικά παραδοτέα. Αντίθετα απαιτείται η ομάδα να στελεχώνεται από ειδικό σε λογισμικά, κάτι που δεν προκύπτει από τα παραδοτέα ότι είναι απαραίτητο, και μάλιστα αποκλειστικά πτυχιούχο πληροφορικής με εμπειρία στη δημιουργία ή βελτιστοποίηση λογισμικού που να εκπονεί Μ.Ε.Α., μελέτες Η/Μ ή και στατικά και το οποίο να κυκλοφορεί στην αγορά τουλάχιστον για δύο έτη (sic). Αυτό από μόνο του δημιουργεί σοβαρούς τεχνητούς φραγμούς για την συμμετοχή επιστημονικών ή άλλων φορέων που θα μπορούσαν να καλύψουν και ουσιαστικά τις απαιτήσεις του έργου αλλά ταυτόχρονα εγείρει και ερωτήματα. Ειδικά δε με τη συγκεκριμένη απαίτηση προσόντων, δημιουργούνται και συνθήκες αθέμιτου ανταγωνισμού. Το μέλος μιας ιδιωτικής επιχείρησης παραγωγής λογισμικού θα συμμετάσχει / συνδιαμορφώσει έναν Κανονισμό (που σημειωτέον δεν συνοδεύεται από λογισμικό στον προκηρυχθέντα διαγωνισμό) τον οποίο μετά το πέρας του Έργου η ιδιωτική εταιρεία στην οποία συμμετέχει θα εφαρμόσει σε λογισμικό για πώληση στην αγορά έχοντας ήδη σημαντικό χρονικό και όχι μόνο πλεονέκτημα.

Επιστρέφοντας στην πρώτη μας ένσταση, δηλαδή στον χρόνο στον οποίο βγήκε ο διαγωνισμός, το ΥΠΕΝ φαίνεται να επαναλαμβάνει τα λάθη του παρελθόντος. Και στην προηγούμενη μελέτη καθορισμού βέλτιστων από πλευράς κόστους επιπέδων ελάχιστων απαιτήσεων ενεργειακής απόδοσης κτιρίων και δομικών στοιχείων, η μελέτη, που σημειωτέον στοίχισε περίπου 135.000€, στηρίχθηκε στις τότε ισχύουσες Τ.Ο.Τ.Ε.Ε. και λογισμικό, τα οποία στην συνέχεια τροποποιήθηκαν και τα αποτελέσματα άλλαξαν. Και στην τρέχουσα προκήρυξη υπάρχει απαίτηση ο υπολογισμός να γίνει με βάσει τις ισχύουσες Τ.Ο.Τ.Ε.Ε. οι οποίες όμως όπως αναφέρθηκε προηγουμένως πρέπει πρώτα να διορθωθούν και να συμπληρωθούν για να μπορούν να καλύψουν ορθά όλες τις τεχνολογίες που υπάρχουν στην αγορά. Αλλά ούτε και το υπάρχον λογισμικό είναι σε θέση να καλύψει τις απαιτήσεις για μια τόσο σύνθετη μελέτη. Η υποχρέωση μελέτης κτιρίων ως nZEB υπάρχει ήδη εδώ και ένα χρόνο για τα κτίρια του δημοσίου και εδώ και λίγες μέρες για όλα τα κτίρια. Συνεπώς, είναι πολύ πιο επείγον να διορθωθεί και συμπληρωθεί η ισχύουσα μεθοδολογία για να μπορέσει ο τεχνικός κόσμος να ανταπεξέλθει προς την ανωτέρω υποχρέωση και μετά να γίνει ο επανακαθορισμός των ελάχιστων απαιτήσεων, αξιοποιώντας και όλη την εμπειρία από την εφαρμογή της υλοποίησης της λογικής nZEB για ένα ικανό διάστημα, στη λογική του – τουλάχιστον – ουδέν κακόν αμιγές καλού. Να

θυμίσουμε εξάλλου πως με την - εσπευσμένη και τότε - εφαρμογή του πρώτου Κ.Εν.Α.Κ. δημιουργήθηκαν πολλά προβλήματα και αδιέξοδα στην αγορά και τις Πολεοδομίες και σε σύντομο χρόνο έγιναν αναγκαστικές διορθωτικές κινήσεις.

Η συνέχιση του διαγωνισμού με τον τρόπο που προκηρύχθηκε είναι πιθανότερο να εγκλωβίσει το ΥΠ.ΕΝ παρά να το βοηθήσει στον σχεδιασμό της ενεργειακής πολιτικής που θα ακολουθήσει τα επόμενα χρόνια. Είναι άμεση ανάγκη να αφουγκραστεί όλους τους εμπλεκόμενους φορείς τις αγορές, επιστημονικούς και επαγγελματικούς για να μπορέσει να διαπιστώσει ποιες είναι οι τρέχουσες ανάγκες και αυτές να φροντίσει κατά προτεραιότητα. Ως σύλλογος που τόσα χρόνια λειτουργεί και δραστηριοποιείται με αποκλειστικά επιστημονικά κριτήρια στο πλαίσιο της ενημέρωσης των συναδέλφων και των φορέων της αγοράς, αλλά και της υποστήριξης των Κανονισμών, ακόμη και αυτών που διαφωνούμε αλλά μέχρι να αλλάξουν πρέπει να εφαρμόζονται, καλούμε το Υ.Π.ΕΝ. να αξιολογήσει τα παραπάνω και να αναστείλει τον εν λόγω διαγωνισμό, δίνοντας προτεραιότητα στα προαναφερόμενα θέματα.

Η σημερινή ηγεσία του ΥΠΕΝ έχει ένα μεγάλο πλεονέκτημα σε σχέση με τις προηγούμενες. Δεν βρίσκεται με την πλάτη στον τοίχο απέναντι στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ούτε με πρόστιμο κινδυνεύει άμεσα (μοχλός πίεσης του πρώτου Κ.Εν.Α.Κ.), ούτε υπάρχουν σχετικές με την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων αιρεσιμότητες σε ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά προγράμματα (Εξοικονόμηση Κατ' Οικον ΙΙ). Έχει συνεπώς τον χρόνο να σχεδιάσει την ενεργειακή πολιτική που θέλει να ακολουθήσει με τον ορθό τρόπο. Συζητώντας και μελετώντας τις επόμενες κινήσεις του.

Γρήγορα ναι, βιαστικά όχι.

Εκ μέρους του Π.Συ.Π.Εν.Επ.

Κώστας Λάσκος
πρόεδρος Π.Συ.Π.Εν.Επ.